

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Varianta 1

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL (30 pont)

Olvassa el a következő költeményt, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Pilinszky János: Magamhoz

*Bátran viseld magányodat,
én számon tartlak téged,
ne hagyd a sorsod csillagokra,
benned érjen a végzet.*

*Vállad két éber sarka közt
ha sisteregve átcsap,
tudom, több vagy mindannyiunknál,
benned vakít a bánat.*

*Légy hát, akár az állatok,
oly nyersen szép és tiszta,
bátran figyelj, mint ők figyelnek
kegyetlen titkaikra.*

*S egy éjjel, magad sem tudod,
mint égis ére ének,
feljönnek benned napjaid,
a halhatatlan évek:*

*az este nem lel senki rád,
az este sírva, késve
hiába járják pitvarod:
csak én látlak. Vagy én se.*
(1942)

pitvar: a lakóház előtere, belépő helye

1. Értelmezze a költemény címét!	2 pont
2. Nevezze meg a vers témáját!	2 pont
3. Mutassa be a költemény versbeszédének két jellemzőjét!	4 pont
4. Nevezzen meg egy elégiára utaló jellemzőt a versben!	2 pont
5. Nevezze meg a „ <i>bátran figyelj, mint ők figyelnek</i> ” költői képet!	2 pont
6. Állapítsa meg az utolsó szakasz rímképletét, majd nevezze is meg!	4 pont
7. Állapítsa meg a költemény hangulatát!	2 pont
8. Írjon ki a műből egy alliterációt, egy ismétlést, egy metaforát és egy megszemélyesítést!	4 pont
9. Értelmezze a vers első szakaszát!	4 pont
Pontot ér a helyes fogalom- és nyelvhasználat és a helyesírás	4 pont
A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.	

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Hírnevet és hatalmas adósságot hozott Feszty Árpádnak a monumentális körkép. A korabeli sajtó így írt róla: „Feszty a körképpel konkurenciát csinált saját magának. Őt most a körkép festőjének ismerik és csak annak. Pedig mielőtt ezt a populáris képet megalkotta volna, kimagaslott festőtársai közül.”

A Komárom vármegyei Ógyallán látta meg a napvilágot, ahol szüleinek vendéglőjük volt. A családot eredetileg Rehrenbecknek hívták, a Feszty név apja keresztnévnek (Szilveszter) becézéséből származik. Tizennyolc évesen Münchenbe ment képezni magát, de két év múlva visszatért Budapestre. Nemsokára Párizsba költözött, 1878-ban a nemzetközi világtárlaton nagy sikert aratott Delelő című képével.

Még ugyanebben az esztendőben Velencébe ment, ahol a lagúnákról festett kelendő képeket. Egy évvel később ógyallai műtermében festette Pusztai találkozás télen című nagy vásznát, amely a szakmai körök érdeklődését is kiváltotta. Az egyre ismertebb festőnek Gyulai Pál és Ipolyi Arnold szerzett 1880-ban bécsi ösztöndíjat. A császárvárosban festette meg Golgota című híres képét, melyet csakhamar követett a Levétel a keresztről és a Szent Gellért. Művészetének láttató erejéről tanúskodnak zsánerképei is (Kárvallottak, Bányaszerencsétlenség).

1891-ben, párizsi útja során megnézte Jean-Baptiste-Édouard Detaille és Alphonse-Marie-Adolphe de Neuville 1883-ban készült, A francia hadsereg című monumentális körképét, és elhatározta, hogy hasonló méretekben festi meg a bibliai özönvíz történetét. (Az akkoriban nagy divatnak örvendő, igen nagy méretű festményeket rendszerint kisebb részekből, kör alakú vázon állították össze, és a közönség a kör közepén szemlélhette a műveket, amelyek teljesen valószerű hatást keltettek.) Feszty felesége, Jókai Róza – a híres író fogadott lánya, Laborfalvi Róza vér szerinti unokája, maga is festőművész – megrettent a hír hallatán, mert tudta, milyen hatalmas összegeket emészt fel egy ilyen vállalkozás. Fesztyt végül apósa, Jókai Mór beszélte rá arra, hogy ha már nem hajlandó elállni tervétől, inkább a honfoglalást fesse meg, hiszen közeledik az ezredik évforduló.

Feszty Árpád jeles művészek, köztük Barcsay Adolf, Mednyánszky László, Mihalik Dániel, Spányi Béla és felesége, Jókai Róza közreműködésével 1893-ban kezdett hozzá a honfoglalás eseményeinek megfestéséhez.

A magyarok bejövetelének avató ünnepségére 1894. pünkösd vasárnapján került sor. Az egész országból megindult a zarándoklat a 120 méter kerületű, 15 méter magas festmény megtekintésére, de hiába özönlöttek a belépőjegyet váltó látogatók, a számlák kifizetése után a művész még így is 10 ezer forintnyi veszteséget tudhatott a magáénak.

1899-ben családjával Firenzébe költözött, ahonnan tárcákat és novellákat küldött haza, amelyek az irodalmi elismerést is meghozták számára. A toszkán városban festette meg Krisztus siratása (1901) című triptichonját is.

1902-ben hazatért, újult erővel dolgozott, 1912-ben gyűjteményes kiállítása volt a Nemzeti Szalonban. Az egyre betegesebb Feszty ereje egyre fogyott, s 1914. június 1-jén az Adriai-tenger melletti Lovranban meghalt.

A hányatott sorsú körkép ma már régi fényében látható az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkban. A panorámakép népszerűsége mind a mai napig töretlen, 1995-ös átadása óta több mint négy és fél millióan keresték fel.

(a múlt-kor cikke alapján)

1. Írjon ki a szövegből 2 kulcsszót! 2 pont
2. Társítsa az évszámokat Feszty Árpád hozzájuk tartozó életeseményeivel! Írja át a vizsgalapra a helyes társításokat!

Évszámok:

Események:

1) 1878

a. a császárvárosba kapott ösztöndíjat

2) 1879

b. elhatározta, hogy monumentális körképet fest

3) 1880

c. megfestette a Pusztai találkozás télen című vásznát

4) 1883

d. íróként is elismerést szerzett

5) 1899

e. Párizsba költözött

5 pont

3. Értelmezze a következő kifejezéseket!

látta meg a napvilágot; nagy sikert aratott; kiváltotta érdeklődését; hatalmas összegeket emészt fel

4 pont

4. Írjon ki a szövegből 3 olyan érvet, ami alátámasztja a következő kijelentést!
Hírnevet és hatalmas adósságot hozott Feszty Árpádnak a monumentális körkép. 3 pont
5. Értelmezze a következő kijelentést!
„Feszty a körképpel konkurenciát csinált saját magának. Őt most a körkép festőjének ismerik és csak annak. Pedig mielőtt ezt a populáris képet megalkotta volna, kimagaslott festőtársai közül.” 4 pont
6. Melyek Feszty életútjának állomásai a körkép megfestése előtt a szöveg szerint? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
a. Ógyalla, London, Budapest, Velence, Ógyalla, Bécs, Párizs, Firenze
b. Ógyalla, München, Budapest, Párizs, Velence, Ógyalla, Bécs, Párizs
c. Ógyalla, München, Budapest, Párizs, Velence, Ógyalla, Peking, Párizs
d. Ógyalla, München, Budapest, Párizs, Velence, Ógyalla, Bécs, Párizs, Firenze 2 pont
7. Igazak (I) vagy hamisak (H) a következő kijelentések? Írja át a vizsgalapra a kijelentések betűjelét és az I vagy H jelölést!
A fenti szöveg
a. bemutatja a híres Feszty-körkép megalkotásának történetét.
b. részletezi a Feszty család tagjainak konfliktusát.
c. felhívja a figyelmet arra, hogy Feszty a közismert körképén kívül is alkotott maradandó műveket.
d. célja az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark diákprogramjainak népszerűsítése. 4 pont
8. Hogyan viszonyul Feszty Árpád családja a körkép megfestésének gondolatához? Fogalmazza meg válaszát 2 példa alapján! 2 pont
9. Mi utal arra, hogy Feszty körképe ma is népszerű? Említsen meg 2 információt a szöveg alapján! 2 pont
10. Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
„Az egész országból megindult a zarándoklat a 120 méter kerületű, 15 méter magas festmény megtekintésére, de hiába özönlöttek a belépőjegyet váltó látogatók, a számlák kifizetése után a művész még így is 10 ezer forintnyi veszteséget tudhatott a magáénak.”
A fenti mondatban a beszélő
a. sajnálatát fejezi ki, hogy nem volt elég érdeklődés a körkép iránt;
b. véleményét fejezi ki arról, hogy Fesztynek nem lett volna szabad megfesteni a körképet;
c. azt tartja valószínűnek, hogy a látogatók nem váltottak belépőjegyet;
d. arra utal, hogy a hatalmas körkép megalkotása sokkal nagyobb összegbe került, mint amit az egész országból összesereglett érdeklődők belépőjegyként kifizettek. 2 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben *Emberi kapcsolatok ábrázolása az epikában* címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat!

1. a választott alkotás műfaji sajátosságai 2 pont
2. a választott műben ábrázolt emberkép (pl. romantikus, realista, naturalista, modern) 4 pont
3. a kapcsolatok változatai a választott műben (pl. szerető/gondoskodó, rokoni/közéleti, hierarchikus, konfliktusos, elhidegült stb.) és annak háttere, a viszony okai (pl. társadalmi, környezeti, személyiségi) 4 pont
4. a szereplők jellemábrázolása, a hősteremtés eljárásai 4 pont
5. a szereplők által közvetített értékek, értékrend(ek) 4 pont

Pontot ér a témának megfelelő szövegválasztás (a szerző helyes megnevezése – 1 pont, a cím helyes formája – 1 pont; a téma szempontjából releváns mű választása – 2 pont) és az értekezés megfogalmazási módja (logikus gondolatmenet, szövegkohézió – 2 pont, helyes fogalom- és nyelvhasználat – 2 pont, helyesírás – 2 pont, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása – 2 pont) 12 pont